Kristiina Olsson
Talousjohtaja
Puolustusministeriö
3.10.2025

HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026; pääluokka 27 puolustusministeriön hallinnonala

Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut perustavanlaatuisesti. Valtioneuvoston puolustusselonteon mukaan Suomen on varauduttava laaja-alaiseen vaikuttamiseen, pitkäkestoiseen sotilaalliseen painostukseen ja jopa vuosia kestävään laajamittaiseen sodankäyntiin – kansallisin voimavaroin ja osana Natoa. Tämä edellyttää riittävää tarpeeseen ja uhkaan perustuvaa pitkäjänteistä ja ennakoivaa resurssointia.

Puolustusmenot vuonna 2026 ja osuus BKT:sta

Puolustusministeriön hallinnonala esitetään vuodelle 2026 yhteensä 6,3 mrd. euroa. Tämä on noin 212 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2025.

Hallinnonalan menoja lisäävät indeksi- ja kustannustasotarkistukset 40 milj. eurolla, Ukrainaan toimitetun materiaalituen korvaukset 120 milj. eurolla ja valtion sopimusratkaisuun perustuvat palkkausten tarkistukset 30 milj. eurolla. Lisäksi hallinnonalan arvonlisäveromenojen tarve kasvaa arviolta 222 milj. eurolla.

Merkittävimmät hallinnonalan menoja vähentävät tekijät vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna ovat puolustusmateriaalihankintojen menoajoitusten myöhentyminen (94 milj. euroa), hävittäjähankinnan ostovoimakorjauksen vähentäminen (128 milj. euroa) sekä F-35-hankinnan menoajoituksesta aiheutuvat muutokset hankkeen vuosiosuuksiin (194 milj. euroa). Lisäksi F-35-hankinnan ennakoidun valuuttakurssitappion pienentyminen vähentää teknisesti määrärahatarvetta n. 150 milj. eurolla, vaikka vuodelle 2026 ennakoidaan n. 80 milj. euron valuuttakurssitappiota. Ennakoitu tappio katetaan aiemmin myönnetyillä ja käyttämättä jääneillä määrärahoilla.

Sotilaallisen maanpuolustuksen osuus pääluokan määrärahoista on 86 %, josta puolustusmateriaalihankintoihin laskettavia menoja on 52 % (ml. F-35- ja Laivue 2020-hankkeet sekä Ukrainalle annettava tuki), kiinteitä henkilöstömenoja 17 %, materiaalin kunnossapidon menoja 8 %, kiinteistömenoja 7 % ja muita sotilaallisen maanpuolustuksen menoja yhteensä 16 %. Puolustuspolitiikan ja hallinnon (ml. arvonlisäveromenot) osuus pääluokan menoista on 13 % ja sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenojen osuus 1 %.

Puolustusministeriön hallinnonalan menojen arvioidaan olevan 2,5 prosenttia bruttokansantuotteesta vuonna 2026. Hallituksen kevään kehyspäätöksen mukaan puolustusmenot nostetaan asteittain 3 prosenttiin vuoteen 2029 mennessä.

Puolustusvoimien toimintamenot ja Nato-jäsenyys

Puolustusvoimien toimintamenot nousevat 79 miljoonalla eurolla noin 2,6 miljardiin euroon, joka on 79 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa. Lisäyksiä toimintamenomäärärahoihin aiheutuu pääosin palkkausten tarkistuksista, siirrosta puolustusmateriaalihankintojen määrärahoista, hinta- ja kustannustasotarkistuksista sekä Nato-jäsenyyden kustannuksista ja Naton läsnäolosta Suomessa.

Nato-jäsenyyden kokonaiskustannukset ovat noin 82,4 miljoonaa euroa, josta jäsenmaksuihin (pl. siviilibudjetti) on budjetoitu 33 miljoonaa euroa. Suomen puolustuksen yhteensovittaminen osaksi Naton yhteistä puolustusta jatkuu suunnitelmallisesti.

Vuoden 2026 talousarvioehdotus sisältää myös 116 miljoonan euron tilausvaltuuden järjestelmien huoltoon ja varaosahankintoihin.

Hallitusohjelman mukaisia tuottavuusohjelman toimenpiteitä sekä muita toimintamenosäästöjä on kohdistettu hallinnonalalle yhteensä 49,6 milj. euroa, josta 29 milj. euroa on talouspoliittisen ministerivaliokunnan 6/2025 päätöksen mukaista toimeenpanoa. Säästöt on jouduttu kattamaan pääosin siirtoina puolustusmateriaalihankinnoista.

Puolustusmateriaalihankinnat

Puolustusmateriaalihankintoihin esitetään määrärahoja lähes 1,5 mrd. euroa, joka on 21 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa. Muutoksia puolustusmateriaalihankintojen määrärahoihin aiheuttavat lähinnä Ukrainaan toimitetun puolustusmateriaalin korvaushankinnat, toimintamenosäästöihin liittyvä määrärahasiirto Puolustusvoimien toimintamenoihin sekä useat menoajoitusmuutokset momentin tilausvaltuuksiin. Lisäksi hinta- ja kustannustasotarkastukset lisäävät puolustusmateriaalihankintojen määrärahoja 40 milj. eurolla.

Merkittävin uusi kokonaisuus talousarvioesityksessä on puolustusmateriaalihankintojen tilausvaltuudet. Vuoden 2026 talousarvioon esitetään yhteensä 5,989 mrd. euron tilausvaltuuksia puolustusmateriaalihankintoihin, joista aiheutuvat menot ajoittuvat suurimmalta osin 2030-luvulle.

- **Puolustusvoimien materiaalinen kehittäminen 2026 -tilausvaltuus:**

Valtuuden enimmäismäärä on 3 989 milj. euroa ja menot ajoittuvat vuosille 2026–2036. Menoista 569 milj. ajoittuu vuosille 2026–2029 ja 3 414 milj. vuoden 2030 jälkeiseen aikaan n. 500 milj. euron vuosiosuuksina. Yli puolet valtuudesta on maavoimien taisteluajoneuvohankintoja ja kenttätykistön korvaamisen hankintoja. Kooltaan

seuraavat ovat mittaluokaltaan merkittävästi pienemmät arktinen liikkuvuus ja pitkän kantaman panssarintorjunta

- **Puolustusvoimien yhteisten asejärjestelmien kehittäminen 2026 - tilausvaltuus:**

Valtuuden enimmäismäärä on 2 000 milj. euroa ja menot ajoittuvat vuosille 2026–2036. Menoista 250 milj. ajoittuu vuodelle 2029 ja 1 750 milj. vuoden 2030 jälkeiseen aikaan 250 milj. euron vuosiosuuksina. Valtuudella hankitaan ampumatarvikkeita tykistölle ja raketinheittimistölle, ilmasta maahan ampumatarvikkeita, ilmapuolustusohjuksia ja torpedoja.

Uusista ja aiemmin myönnetyistä Puolustusvoimien tilausvaltuuksista aiheutuu menoja vuonna 2026 yhteensä lähes 3,0 mrd. euroa v. 2026 ja myöhempinä vuosina 2027—2036 yhteensä n. 13,7 mrd. euroa mukaan lukien F-35- ja Laivue 2020 -hankkeet.

Strategiset hankkeet

F-35-hankkeen vuoden 2026 menoihin on budjetoitu noin 1,4 mrd. euroa, joka on 498 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa. Määrärahasta 1,221 mrd. euroa on valtuuden menoja ja 133,6 milj. euroa indeksimenoja. Arvio vuoden 2026 valuuttakurssitappiosta on noin 80 milj. euroa, mutta se tullaan kattamaan aiemmin myönnetyillä käyttämättömillä määrärahoilla. Lisäksi hankinnan ostovoimakorjauksen kertymää on oikaistu vähentämällä momentilta 127,6 milj. euroa, koska vuoden 2021 talousarviossa hyväksytyn rahoitusmallin mukaiset aiemmat ostovoimakorjaukset oli mitoitettu indeksikehityksen edellyttämää suurempina.

Laivue 2020 -hankkeelle on varattu tilausvaltuudesta aiheutuvien menojen maksamiseen 212,7 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja lisäksi on käytössä aiempina vuosina myönnettyjä määrärahoja. Hankkeella varmistetaan merivoimien suorituskyvyn päivittämisen nykyajan vaatimusten ja tulevaisuuden tarpeiden mukaiselle tasolle. Laivue 2020 -hankkeessa rakennettavien Pohjanmaa -luokan aluksista ensimmäinen luovutetaan Merivoimille vuoden 2026 aikana ja kaksi seuraavaa alusta ovat rakenteilla.

Vapaaehtoinen maanpuolustus

Maanpuolustus- ja veteraanijärjestöjen tukemiseen esitetään 9,995 milj. euroa, joka on 0,7 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa, mutta miljoona euroa enemmän kuin kevään 2025 kehyspäätöksessä. Valtionapuna myönnettävällä määrärahalla tuetaan veteraaniperinnetyötä ja vapaaehtoista maanpuolustusta koko maassa. Maanpuolustuskoulutusyhdistys ry:n (MPK) ja sen koulutustoiminnan tukeminen on merkittävin tuettava.

MPK:lle on suunniteltu vuodelle 2026 jaettavan valtionapua 8,567 milj. euroa, joka on 0,8 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa. Muille tahoille on suunniteltu jaettavan yhteensä 1,428 milj. euroa.

Kansallisen veteraanipäivän järjestämisvastuu on siirtynyt puolustusministeriölle ja niihin kuluihin on siirretty momentilta 33.01.01 (Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot) yhteensä 80.000 euroa.

Sotilaallinen kriisinhallinta

Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenoihin ehdotetaan määrärahoja 66 milj. euroa, joka on 1,1 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa. Muutos aiheutuu kustannustasotarkistuksista. Suurimpina operaatioalueina säilyvät Libanon ja Irak, joiden lisäksi osallistuminen EUMAM Ukraine -koulutusoperaatioon jatkuu. Kriisinhallinnan menoja sisältyy lisäksi ulkoministeriön hallinnonalan pääluokkaan 24..

Hinta- ja kustannustasotarkistukset

Puolustusvoimien toimintamenoihin (pl. palkkausmenot), puolustusmateriaalihankintoihin sekä sotilaallisen kriisinhallinnan menoihin on tehty vakiintuneen käytännön mukaisesti 1,5 % ennakollinen kustannustasotarkistus. Vastaava ennakollinen 1,5 % kustannustasotarkistus on tehty myös monitoimihävittäjien hankintamenoihin. Määrärahoihin on lisäksi tehty vuoden 2024 toteutuneen indeksikehityksen mukaiset tarkistukset. Nämä hinta- ja kustannustasotarkistukset lisäävät hallinnonalan määrärahoja 40 milj. eurolla.

Puolustushallinnon tulot

Puolustusministeriön hallinnonalan tulomomenteille arvioidaan kertyvän 290,965 milj. euroa. Tulot koostuvat Yhdysvaltojen kanssa tehtävän kaupan niin sanotun FMS-maksujärjestelyjen palautuksista ja korkotuloista yhteensä 80 milj. euroa sekä takaisinmaksuista Euroopan rauhanrahastolta (EPF) noin 210 milj. euroa. Arvioita tarkennetaan vuoden 2026 täydentävässä talousarvioesityksessä.

Sotilaallisen kriisinhallinnan kustannusten korvaukset, kurssitoiminnan tulot ja muiden tulojen arvioidaan olevan 2,9 milj. euroa.